

Dosarul nr. 3ra-1203/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – V. Ciumac

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – V. Negru, G. Dașchevici, A. Bostan

DECIZIE

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea lui Alexandru Iurcu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea recalculării pensiei,
împotriva deciziei din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul Casei Naționale de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 29 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani

constată:

La 07 decembrie 2019, Alexandru Iurcu a depus prin poștă acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea recalculării pensiei.

În motivarea acțiunii a indicat că în perioadele 26 noiembrie 1987 – 06 decembrie 1989 și 20 septembrie 1993 – 17 mai 2013 a activat în organele afacerilor interne.

Reclamantul a remarcat că perioada 20 septembrie 1993 – 07 octombrie 1994 a activat în izolatorul de detenție provizorie a CPR Rezina.

În baza ordinului Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne nr. 168 ef. din 17 mai 2013 a încetat serviciul în poliție, conform art. 47 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, la împlinirea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie.

În opinia reclamantului, angajatorul i-a calculat vechimea în muncă fără a lua în calcul prevederile art. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru perioada activată în izolatoarele de urmărire penală.

Ulterior, la 31 mai 2013, Alexandru Iurcu s-a reangajat în organele afacerilor interne.

În temeiul ordinului Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne nr. 369 ef. din 23 iulie 2019 a încetat raporturile de serviciu, conform art. 38 alin. (1) lit. c) din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288 din 16 decembrie 2016, după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie.

Conform certificatului eliberat de Inspectoratul de Poliție Rezina la 24 iulie 2019, vechimea în serviciu pentru fixarea pensiei la 23 iulie 2019 constituia 28 de ani, 10 luni și 07 zile, care a fost calculată inclusiv în temeiul ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018.

Astfel, la 23 august 2019, s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rezina cu cerere privind recalcularea pensiei, anexând toate actele necesare, însă, răspunsul nr. X-01/09-1689, cererea a fost respinsă din motiv că dreptul la pensie apare o singură dată după eliberarea din serviciu.

Manifestându-și dezacordul cu răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rezina nr. X-01/09-1689, a depus la 11 octombrie 2019 cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea acestuia și admiterea cererii de recalculare a pensiei.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. I-2279/19 din 31 octombrie 2019, cererea prealabilă a fost respinsă.

În opinia lui Alexandru Iurcu acțiunile organului de asistență socială sunt ilegale și contravin atât normelor legale, cât și jurisprudenței constatăte formată pe această categorie de raporturi.

Reclamantul Alexandru Iurcu a solicitat prin cererea de chemare în judecată anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. I-2279/19 din 31 octombrie 2019, ca fiind emis contrar legii; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a calcula perioada 20 septembrie 1993 – 29 iulie 1994 și 29 iulie 1994 – 07 octombrie 1994 după formula două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze și achite pensia începând cu data de 23 iulie 2019, luând în calcul perioada 31 mai 2013 – 23 iulie 2019 și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 29 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis parțial acțiunea depusă de Alexandru Iurcu.

S-a anulat ca ilegal răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. I-2279/19 din 31 octombrie 2019.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ prin care să recalculeze și să achite lui Alexandru Iurcu pensia începând cu data de 23 iulie 2019, luând în calcul perioada 31 mai 2013 – 23 iulie 2019.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 48, 60-64 recto-verso).

La 19 august 2020, Alexandru Iurcu, reprezentat de avocatul Victor Coadă, a depus prin intermediul oficiului poștal la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, apel nemotivat (f.d. 53, 54).

La 26 august 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus prin e-mail la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, apel nemotivat (f.d. 56, 57).

Potrivit avizelor de recepție a corespondenței DS8000325370AS și DS8000325332AS hotărârea motivată a primei instanțe a fost notificată participanților la proces la 18 noiembrie 2020 (f.d. 66, 67).

La 04 decembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus prin intermediul oficiului poștal la Curtea de Apel Chișinău motivarea apelului (f.d. 71-74, 75).

Instanța de recurs constată că la demararea căii de atac în ordine de apel, Casa Națională de Asigurări Sociale a respectat modul și termenul de atac instituit la art. 232 din Codul administrativ.

Prin încheierea din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul lui Alexandru Iurcu împotriva hotărârii din 29 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 76-79).

Prin decizia din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul Casei Naționale de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 29 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 118, 119-130).

În consolidarea soluțiilor, prima instanță și instanța de apel au constatat că, în speță, sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544/1993 pentru recalcularea pensiei lui Alexandru Iurcu. Această circumstanță denotă că organul de asigurări sociale ilegal i-a refuzat lui Alexandru Iurcu recalcularea pensiei începând cu data de 23 iulie 2019, luând în calcul perioada 31 mai 2013 – 23 iulie 2019, perioadă în care acesta a activat suplimentar, dar care nu a fost inclusă la calcularea și ajustarea cuantumului pensiei.

La 13 iulie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus prin poștă electronică la Curtea de Apel Chișinău recurs împotriva deciziei din 06 iulie 2021, solicitând casarea deciziei recurate și emiterea unei decizii noi (f.d. 132, 133-134).

La 22 octombrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus prin poștă electronică la Curtea Supremă de Justiție motivarea recursului împotriva deciziei din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 138, 139-140 recto-verso).

În motivarea recursului, în esență, a invocat că instanțele inferioare au interpretat eronat prevederile art. 61 din Legea nr. 1544/1993, iar în consecință greșit au ajuns la concluzia că intimatul posedă dreptul la recalcularea pensiei prin includerea vechimii în muncă și veniturilor salariale obținute după data stabilirii pensiei. Or, intimatul nu se încadrează în niciuna din cele trei temeuri/condiții de recalculare a pensiei instituite la art. 61 din Legea nr. 1544/1993.

În opinia recurente, instanța de apel a examinat superficial argumentele Casei Naționale de Asigurări Sociale expuse în cererea de apel, inclusiv cel că intimatul de fapt pretinde la stabilirea repetată a pensiei, dar nu la recalcularea acesteia, deoarece prin cererea depusă a solicitat calcularea pensiei dintr-un salariu distinct de cel care a stat la baza calculării pensiei inițiale în anul 2013.

Prin referința depusă la 26 noiembrie 2021, intimatul Alexandru Iurcu, reprezentat de avocatul Victor Coadă, a solicitat declararea recursului Casei Naționale de Asigurări Sociale ca inadmisibil și depus cu depășirea termenului.

Prin încheierea din 08 decembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și s-a numit spre examinare în fond, în complet de cinci judecători.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost adoptat și pronunțat la 06 iulie 2021 (f.d. 118). La materialele dosarului lipsesc înscrisuri din care ar putea fi constatat momentul când a fost notificat participanților la proces copia dispozitivului deciziei instanței de apel. La 13 iulie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs nemotivat (f.d. 132, 133-134). Potrivit avizului de recepție a corespondenței DS8005397316AS, copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la 11 octombrie 2021. Motivarea recursului a fost depusă la 22 octombrie 2021 (f.d. 138, 139-140 recto-verso).

În atare circumstanțe, completul ajunge la concluzia că recurenta s-a conformat prevederilor legale stipulate la art. 245 din Codul administrativ privind modul și termenul de depunere a recursurilor.

Potrivit articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a casa integral decizia din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii, din motivele ce succed.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. c) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

În corespundere cu art. 21 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Prin prisma art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În interpretarea art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 219 alin. (1)-(3) din Codul

administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că în baza ordinului Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne nr. 168 ef. din 17 mai 2013 au fost întrerupte raporturile de serviciu și reziliat contractul individual de muncă cu locotenent-colonelul Alexandru Iurcu, conform art. 47 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, la împlinirea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI (f.d.a. 8)

Prin încheierea de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 08 iulie 2013, emisă pe dosarul de pensionar nr. 022451, lui Alexandru Iurcu i-a fost stabilită pensia începând cu 17 mai 2013 pentru vechimea în muncă de 21 de ani, în mărime de 50 % din salariu, iar la 01 aprilie 2009 a fost indexată și recalculată (f.d.a. 1).

Ulterior, în baza ordinului IGP al MAI nr. 188 ef. din 31 mai 2013, Alexandru Iurcu a fost reangajat în organele afacerilor interne (f.d. 9 verso, f.d.a. 27).

Prin ordinul IGP al MAI nr. 369 ef. din 23 iulie 2019 au fost întrerupte raporturile de serviciu și reziliat contractul individual de muncă cu comisarul principal Alexandru Iurcu, în temeiul art. 38 (1) lit. c) din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288 din 16 decembrie 2016, după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie (f.d. 8, f.d.a. 29).

Alexandru Iurcu a indicat că pe parcursul perioadei activității sale în organele afacerilor interne, începând cu 26 noiembrie 1987 și până la 17 mai 2013, precum și după reangajare de la 31 mai 2013 până la 23 iulie 2019 a deținut diferite funcții în organele MAI, acumulând la 23 iulie 2019 un stagiu de cotizare și vechime în muncă de 28 de ani 10 luni 16 zile (f.d. 9-10 recto-verso, f.d.a.26-28).

La 23 august 2019, Alexandru Iurcu s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rezina cu cererea nr.18/2019/680 prin care a solicitat recalcularea pensiei în baza noii vechimi în muncă de 28 de ani 10 luni 16 zile.

Prin decizia de respingere a cererii de stabilire a pensiei nr. 18/2019/13232 din 02 septembrie 2019, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rezina a respins cererea lui Alexandru Iurcu de stabilire a pensiei, din motiv că nu se întrunesc prevederile art. 61 din Legea nr. 1544/1993, care reglementează condițiile în care poate fi recalculată pensia stabilită anterior (f.d. 11, f.d.a. 21).

Nefiind de acord cu decizia de respingere a cererii de recalculare a pensiei, la 11 octombrie 2019, Alexandru Iurcu a depus cerere prealabilă, prin care a solicitat recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rezina; recalcularea și achitarea pensiei începând cu 23 iulie 2019 (f.d.12).

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. I-2279/19 din 31 octombrie 2019, cererea prealabilă a fost respinsă (f.d. 13-14).

Manifestându-și dezacordul cu acțiunile Casei Naționale de Asigurări Sociale, Alexandru Iurcu a înaintat prezenta acțiune în contencios administrativ, prin care a solicitat anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. I-2279/19 din 31 octombrie 2019, ca fiind emis contrar legii; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a calcula perioada 20 septembrie 1993 – 29 iulie 1994 și 29 iulie 1994 – 07 octombrie 1994 după formula două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze și achite pensia începând cu data de 23 iulie 2019, luând în calcul perioada 31 mai 2013 – 23 iulie 2019 și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, prin hotărârea din 29 iulie 2020 a admis parțial acțiunea depusă de Alexandru Iurcu.

A anulat ca ilegal răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. I-2279/19 din 31 octombrie 2019.

A obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ prin care să recalculeze și să achite lui Alexandru Iurcu pensia începând cu data de 23 iulie 2019, luând în calcul perioada 31 mai 2013 – 23 iulie 2019.

În rest, a respins acțiunea ca neîntemeiată (f.d. 48, 60-64 recto-verso).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 06 iulie 2021 a respins apelul Casei Naționale de Asigurări Sociale și a menținut hotărârea din 29 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 118, 119-130).

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și al hotărârii din 29 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, instanța de recurs constată că soluțiile emise de instanța de apel și prima instanță sunt greșite, rezultate din interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, motiv din care aceste hotărâri nu pot fi menținute.

În conformitate cu art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În corespundere cu art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Articolul 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ prevede că, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă hotărâre prin care respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)-e).

La caz, Colegiul reține că obiect al examinării prezentei cauze în instanța de contencios administrativ îl constituie verificarea legalității deciziei organului de asigurări sociale cu privire la respingerea cererii lui Alexandru Iurcu de a-i recalcula pensia stabilită anterior în baza vechimii în muncă dobândite ulterior stabilirii pensiei, precum și cerința subsecventă de obligare a autorității pârâte de a efectua recalcularea pensiei.

Sub acest aspect este notabil că organul de asigurări sociale a refuzat recalcularea pensiei lui Alexandru Iurcu în temeiul art. 2 și art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

În corespundere cu art. 1 alin. (1) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (în redacția în vigoare la data depunerii de către intimat a cererii de recalculare a pensiei și la data emiterii actului administrativ contestat), militarii care satisfac serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar și în organele afacerilor interne.

Potrivit articolului 2 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (în redacția în vigoare la data depunerii de către intimat a cererii de recalculare a pensiei și la data emiterii actului administrativ contestat), militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu.

Alineatul (2) al aceluiași articol stipulează că, persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și care au dreptul la pensie în conformitate cu art. 13 lit. a) din prezenta lege li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite.

Totodată, art. 7 în coroborare cu art. 48 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 statuează că, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, familiilor lor care au concomitent dreptul la diferite pensii de stat li se stabilește o singură pensie, la alegerea lor.

Pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Conform art. 50 alin. (1) lit. b) din aceeași Lege, pensiile se stabilesc pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne – de la data eliberării din serviciu, dar nu mai devreme de ultima zi în care au fost asigurați cu soldă.

În interpretarea logico-juridică a normelor precitate rezultă că legislatorul a stipulat concret momentul apariției dreptului pentru primirea pensiei militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

În acest sens Colegiul reiterează că prin ordinul IPG al MAI nr. 168 ef. din 17 mai 2013 au fost întrerupte raporturile de serviciu și reziliat contractul individual de muncă cu locotenent-colonelul Alexandru Iurcu, conform art. 47 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, la împlinirea vechimii în muncă ce permite dreptul la

pensie, cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI (f.d.a. 8)

Prin încheierea de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 08 iulie 2013, emisă pe dosarul de pensionar nr. 022451, lui Alexandru Iurcu i-a fost stabilită pensia începând cu 17 mai 2013 pentru vechimea în muncă de 21 de ani, în mărime de 50 % din salariu, iar la 01 aprilie 2009 a fost indexată și recalculată (f.d.a. 1).

Conform art. 19 din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288 din 16 decembrie 2016 (în redacția pertinentă perioadei speței), funcționarii publici cu statut special pot deține funcții publice cu statut special până la atingerea următoarelor limite de vârstă:

a) 50 de ani – pentru subofițeri;

b) 55 de ani – pentru ofițeri, cu excepția gradelor de chestor, chestor-șef și chestor general, pentru care limita de vârstă este de 60 de ani.

(2) Menținerea în funcția publică cu statut special peste limita de vârstă prevăzută la alin. (1) poate avea loc pentru o perioadă de maximum 5 ani în întreaga carieră. Prelungirea se face, anual, de către angajator sau persoana împuternicită de către acesta, cu condiția ca funcționarul public cu statut special să fie declarat apt pentru serviciu prin decizia Comisiei medicale a Ministerului Afacerilor Interne.

În sensul art. 38 alin. (1) lit. b) din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288 din 16 decembrie 2016, raportul de serviciu al funcționarului public cu statut special poate să înceteze la atingerea limitei de vârstă în serviciu, cu excepția cazului stabilit la art. 19 alin. (2).

În atare circumstanțe Colegiul denotă că, Alexandru Iurcu, din data de 17 mai 2013 beneficiază de dreptul la pensie pentru vechime în muncă, în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

Astfel, este evident că instanțele ierarhic inferioare, examinând cauza, greșit au concluzionat despre necesitatea admiterii acțiunii lui Alexandru Iurcu, or, faptul că ultimul, în baza ordinului IGP al MAI nr. 188 ef. din 31 mai 2013, s-a angajat în organele afacerilor interne, unde a activat până la 23 iulie 2019 și a deținut diferite funcții în organele afacerilor interne nu poate constitui temei pentru recalcularea unei pensii pentru vechime în muncă, prin includerea vechimii de muncă obținute după data realizării dreptului la pensie pentru vechime în muncă – 17 mai 2013.

La capitolul dat instanța de recurs decelează că dreptul la pensie pentru vechimea în muncă apare o dată, și anume după eliberarea din serviciu, cu dreptul de a fi recalculată în condițiile legii.

Astfel, ținând cont de faptul că din solicitările expuse în cererea de chemare în judecată, obiectul acțiunii ține de dreptul persoanei la recalcularea pensiei, drept ce face parte din categoria drepturilor sociale, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, Colegiul pentru a nu leza dreptul lui Alexandru Iurcu la proprietate va analiza temeiurile de recalculare a pensiei prin prisma prevederilor art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

Conform art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (în redacția în vigoare la momentul depunerii cererii de recalculare a pensiei), recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de

comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

Alineatul 2 al aceluiași articol stipulează că pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculat după trecerea lor în rezervă sau în retragere.

Din sensul logico-juridic al normei art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 rezultă cert și expres trei situații în care pensia pentru vechimea în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată, și anume: 1) existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei; 2) prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei până la stabilirea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi; 3) recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar.

Prin decizia nr. 188 din 07 decembrie 2021, Curtea Constituțională a declarat inadmisibile sesizările privind excepția de neconstituționalitate și privind controlul de constituționalitate a articolului 61 alin. (1) din Legea a asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993

În §§ 60-65 ale deciziei nr. 188 din 07 decembrie 2021 Curtea Constituțională a observat că Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 prevede că pensia pentru vechime în muncă se stabilește ținând cont de vechimea în serviciu și de mărimea soldei achitate în ultimul an de muncă, având relevanță în acest sens și faptul dacă persoana a atins vârstă limită de aflare în serviciu sau nu (articolele 2, 13 și 14 din Lege). Potrivit articolului 2 alin. (1) din Lege, Curtea constată că stabilirea pensiei depinde, de regulă, de încetarea raporturilor de muncă. Alineatul (2) al aceluiași articol din Lege prevede o singură excepție de la această regulă, pentru (i) persoanele din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri (ii) cărora li s-a prelungit, peste limita de vârstă stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și (iii) care au dreptul la pensie în conformitate cu art. 13 lit. a) din Lege (iv) cărora li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite. Doar în cazul în care condițiile menționate sunt întrunite cumulativ, este acordată pensia pentru vechime în muncă, fără eliberarea persoanei din serviciu.

Curtea a reținut că pensionarea în baza Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 este posibilă fie la atingerea vârstei limită de aflare în serviciu stabilită de lege, fie înainte de această vârstă limită – în acest din urmă caz pensionarea este posibilă doar dacă persoana acumulează vechimea în muncă care-i conferă dreptul la pensie (i.e. 25 de ani din data de 1 iulie 2020). Curtea a observat că, spre deosebire de limita de vârstă, care face imposibilă reangajarea într-o funcție militară sau publică cu statut special, dată fiind împlinirea vârstei limită de aflare în serviciu [e.g. articolul 38 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016], vechimea în muncă nu reprezintă un impediment pentru reangajarea persoanei. În acest caz, persoana obține, după reangajare, atât pensia, cât și salariul în baza raporturilor de muncă, din care se calculează și se achită contribuțiile sociale de stat.

De vreme ce autorii excepțiilor nu s-au aflat și nici nu au câștigat un drept concret la recalcularea pensiei stabilite anterior, Curtea Constituțională a reținut că nu poate fi pusă problema unei ingerințe în articolul 46 din Constituție.

Curtea a notat că dreptul la recalcularea pensiei reclamă nu doar faptul ca persoana să fi acumulat 25 de ani de vechime în muncă, ci și să fi împlinit vârsta limită de aflare în serviciu, iar printr-o decizie a angajatorului să i se fi prelungit termenul de aflare în serviciu [articolele 2 alin. (2) și 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993]. De altfel, dacă nu are împlinită vârsta limită de aflare în serviciu, însă a atins vechimea în muncă de la articolul 13 lit. a) din Lege, persoanei îi este recunoscut doar dreptul la majorarea cotei procentuale de calculare a pensiei [articolele 2 alin. (2) și 14 lit. a) din Lege], fără a beneficia de dreptul la recalcularea pensiei, întrucât pensia se obține doar la încetarea raporturilor de serviciu. Așadar, prima categorie (persoanele pensionate în baza vechimii în muncă, angajate ulterior pensionării într-o funcție publică cu statut special) obține atât pensia, cât și salariul, pe când cea de-a doua (persoanele care continuă să activeze într-o funcție publică cu statut special la atingerea vechimii în muncă) obține doar salariul, fără a obține și pensia.

Criteriul continuării neîntrerupte a raporturilor de serviciu după atingerea plafonului de vârstă face ca categoriile în discuție să nu se afle în situații comparabile.

Așadar, dacă o persoană solicită stabilirea pensiei în baza vechimii în muncă (i.e. pensionarea în baza articolului 2 alin. (1) din Lege), iar ulterior desfășoară activități contributive, nu poate fi pretinsă încălcarea principiului egalității. Diferențele pe care le presupun momentul dobândirii dreptului și condițiile în care este stabilită pensia sunt substanțiale. Chiar dacă, în mod formal, persoanele se află într-o situație similară, având în vedere exercițiul unei activități salarizate în serviciul militar sau într-o funcție publică cu statut special, acest element nu este suficient, per se, pentru a se constata incidența articolului 16 din Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 20; HCC nr. 21 din 3 octombrie 2019, § 19).

Cu referire la situația reclamantului Alexandru Iurcu, Colegiul constată că la materialele dosarului lipsesc probe care ar demonstra că la 17 mai 2013 acestuia i-a fost stabilită pensia la prelungirea peste limita de vârstă a termenului de aflare în serviciu în condițiile art. 2 alin. (2) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

În asemenea circumstanțe, instanța de recurs consideră întemeiate argumentele recurente precum că situația reclamantului Alexandru Iurcu nu cade sub incidența art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, deoarece Legea

nominalizată nu prevede stabilirea repetată a dreptului la pensie pentru vechime în muncă după restabilirea la serviciu în serviciul militar.

Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 nu garantează militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne dreptul la stabilirea repetată a mărimii pensiei în cazul în care au fost reangajați și au obținut o altă vechime în muncă. În caz contrar, ar reieși că subiecții menționați ar dispune de nenumărate ori de dreptul la stabilirea sau repetate majorări ale pensiei.

Așadar, Alexandru Iurcu putea pretinde la stabilirea unei noi mărimi a pensiei, doar în cazul în care dispunea de dreptul la diferite pensii, însă, în speța dedusă judecării astfel de circumstanțe nu s-au constatat, reclamantul/intimat a pretins din nou la aceeași categorie de pensie, de care beneficiază din 17 mai 2013.

Această concluzie derivă și din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensie, care de asemenea nu admite stabilirea din nou a aceleiași categorii de pensie.

Respectiv, decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rezina de respingere a cererii de stabilire a pensiei nr. 18/2019/13232 din 02 septembrie 2019, tipărită la 05 septembrie 2019, precum și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. I-2279/19 din 31 octombrie 2019 la cererea prealabilă sunt legale și nu există temeiuri de a fi anulate. Circumstanța dată impune de a constata că sunt neîntemeiate cerințele lui Alexandru Iurcu cu privire la recunoașterea ilegalității acestui act administrativ și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula pensia pentru vechimea în serviciu, motiv pentru care recursul urmează a fi admis, actele judecătorești contestate casate, iar acțiunea respinsă ca neîntemeiată.

Colegiul consideră că instanțele inferioare, obligând Casa Națională de Asigurări Sociale de a reexamina și stabili din nou mărimea pensiei lui Alexandru Iurcu nu au luat în considerare prevederile legale expuse supra, și anume că recalcularea mărimii pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiat argumentul instanțelor ierarhic inferioare, precum că Alexandru Iurcu fiind reîncadrat în organele afacerilor interne, după stabilirea pensiei inițiale, i se permite stabilirea și actualizarea din nou a mărimii pensiei, în baza vechimii acumulate pentru toate perioadele în serviciu.

Concluzia dată contravine normelor citate mai sus, or, recalcularea pensiilor stabilite anterior poate avea loc în cazul în care este prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu în organele afacerilor interne, condiție care nu se atestă la caz.

Cu toate acestea, reclamantul Alexandru Iurcu poate beneficia ulterior conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 în coroborare cu Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensie, la momentul depunerii cererii, de stabilire a pensiei pentru limita de vârstă în condiții generale unde în stagiul de cotizare vor fi incluse toate perioadele

contributive.

Așadar, circumstanțele descrise permit instanței de recurs să conchidă că atât prima instanță, cât și instanța de apel au aplicat eronat prevederile legii, motiv din care actele judecătorești de dispoziție emise de acestea nu pot fi menținute, iar cererea de chemare în judecată depusă de către Alexandru Iurcu urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o decizie nouă, prin care să respingă acțiunea în contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Iurcu.

Conform art. 248 alin. (1) lit. c) și art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și se emite o decizie nouă, prin care:

Se respinge acțiunea în contencios administrativ depusă de Alexandru Iurcu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea recalculării pensiei, ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Victor Burduh

Maria Ghervas